

УДК 7.012.001.891

ТРАДИЦІЇ ПЕТРИКІВСЬКОГО РОЗПИСУ ТА ЕТНІЧНІ МОТИВИ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ КОСТЮМІ

Студ. Є.М. Білей, гр. МгДк2-16
Наукові керівники: доц. Г.В. Кокоріна
доц. Н.І. Кудрявцева

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета даного наукового дослідження полягає в аналізі мистецьких паралелей між українським народним розписом та вишивкою гладдю. В якості головного завдання на початковому етапі роботи постало питання структуризації засобів художньої виразності в Петриківському розпису та в українській вишивці. Було досліджено, зокрема, історію формування пріоритетних сюжетів, символіку образів та кольору, специфічні техніки розпису та вишивки. Важливим завданням стало також вивчення досвіду переосмислення традицій української вишивки в сучасному вітчизняному дизайні.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження в роботі виступає сукупність засобів гармонізації дизайн-продукту, яка є універсальною для різних витворів декоративного мистецтва – як в історичній перспективі так і на сучасному етапі.

Методи та засоби дослідження. В ході дослідження були використані загальнонаукові методи. Візуально-графічний метод надав можливість фіксації найбільш значущих об'єктів дослідження, порівняльно-типологічний метод дозволив розкрити схожість та відмінність різних видів мистецтва, порівняти умови їх генези та розвитку. Метод історичної аналогії було використано з метою прогнозування взаємовпливу образотворчого та прикладного мистецтва в сучасному костюмному дизайні.

Наукова новизна даної роботи полягає в унікальності досвіду впорядкувати і систематизувати взаємовплив українського декоративного розпису і вишивки гладдю. Цей процес розглянуто як в історичному аспекті, так і в контексті актуальних завдань сучасного проектування одягу. **Практичне значення отриманих результатів** презентує авторська колекція молодіжного одягу, в якій втілено підсумкове узагальнення, естетичну оцінку та образне втілення вихідного творчого джерела.

Результати дослідження. Останнім часом українці все частіше повертаються до свого минулого – традицій, звичаїв та обрядів. Образотворчі види народного мистецтва найбільш виразно втілюють народні уявлення про красу та систему моральних цінностей. Саме до такого типу творчості належить знаменитий Петриківський розпис.

Рисунок 1 - Традиційні мотиви Петриківського розпису

**Сучасні матеріали і технології виробництва виробів
широкого вжитку та спеціального призначення**

Художнє моделювання костюма

Остаточно художні засоби, сюжети та техніки цього розпису сформувалися в ХІХ столітті, саме тоді, коли остаточно сформувався український народний костюм. В основі петриківського мистецтва лежить образне сприйняття природи. Зображення лугових і садових квітів лягали на стіни хат, на дерев'яні вироби, папір і фарфор як продовження цієї природи. Поряд з ромашками, волошками, жоржинами, півоніями і мальвами зображували ягоди і трави. В орнамент із стилізованих квітів вписували птахів: півників, зозуль і казкових жар-птиць. Елементи розпису мали переважно силуетне зображення, яке підкреслювало її декоративність. Ціла низка образотворчих прийомів зближує Петриківський розпис з вишивкою гладдю: манера стилізації рослинних мотивів, їх площинне трактування, контурність елементів, які не накладаються один на одного. Гладь виконується стібками, які щільно застилають візерунок відповідно формі квітки або листочка. Великої майстерності вимагає так звана тіньова гладь, яка виконується по вільному контуру нитками різних кольорів. При цьому перехід від одного тону ниток до іншого досягається за допомогою стібків різної довжини, що і створює специфічний тіньовий ефект.

Рисунок 2 - Моделі сучасних українських дизайнерів: О. Сокіл, К. Кравчук, К.Кім, Л. Чернікової

Вишивка гладдю надає особливу вишуканість жіночому образу. Художня гладь, як окремий вид цієї техніки, створює умови повної творчої свободи та розкутості, перетворюючи вишивку в «малювання голкою». Але сучасні молоді дизайнери в Україні охоче відтворюють старовинні мотиви, композиційні рішення та технічні засоби. Це пояснюється актуалізацією в сучасній моді теми збереження регіональних мистецьких шкіл та національних ручних технік. На фоні інформаційного буму, пов'язаного з розповсюдженням яскравої візуальної інформації про українське народне мистецтво, органічно з'являються зразки професійних і аматорських моделей одягу в етнічному стилі. Декоративні мотиви в стилістиці Петриківського розпису займають серед них своє почесне місце.

Висновки. Народне мистецтво є носієм глибинних світоглядних, моральних та естетичних цінностей. Творчість дизайнера передбачає впорядкування і систематизацію накопиченого досвіду з позицій актуальної моди. Проведення певних паралелей між різними видами прикладного мистецтва, між історією і сучасністю відкриває нові шляхи для створення сучасних креативних моделей одягу.

Ключові слова: Петриківський розпис, мода, дизайн костюма, українська вишивка.